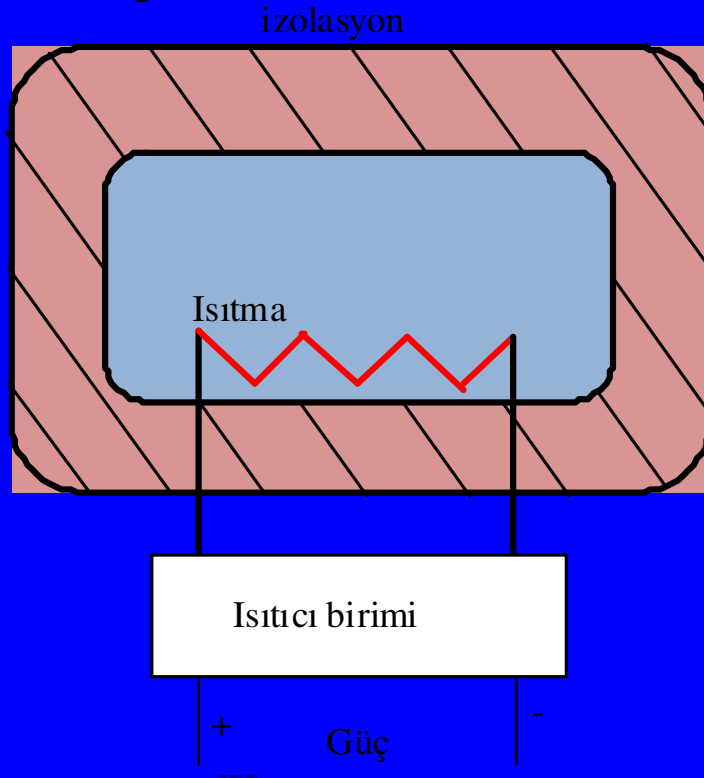

GDM 404 Proses Kontrol

◆ Elektrikle ısıtılan bir fırın

Soru: Aşağıdaki fırın prosesinde herhangi bir problem bulabilir misiniz? Eğer varsa nasıl çözersiniz?

- Isı kaybı yaklaşık sıfır.
- Güç daima pozitif değerde.

Bazı proses kontrol terimleri

Proses

Girdileri alıp bir çıktıya dönüştüren her bir aktivite veya operasyon

Sistem

Birbiriyle etkileşen veya ilişkili olan, bir bütün oluşturan prosesler topluluğu

Kontrol Sistemi

Diğer cihaz veya sistemlerin davranışlarının doğrudan veya dolaylı olarak yöneten, kontrol eden bir cihaz veya cihaz grubudur

Akış Diyagramı (blok diyagram)

Süreç içerisindeki basamakların görsel olarak tanımlanmasını ve herkes tarafından anlaşılabilmesini sağlamaya yarayan diyagram

Bazı proses kontrol terimleri

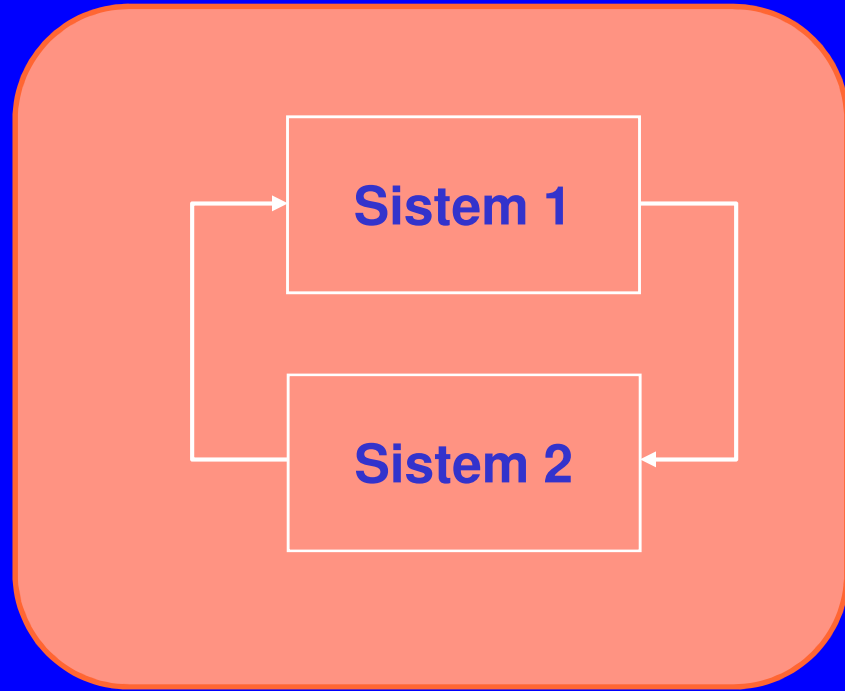
Geri Besleme (Feedback) Nedir?

Bazı proses kontrol terimleri

Geri besleme
(feedback) bir
sürecin
basamaklarındaki
bir deęişimin önceki
bir basamaęa etki
etmesidir.

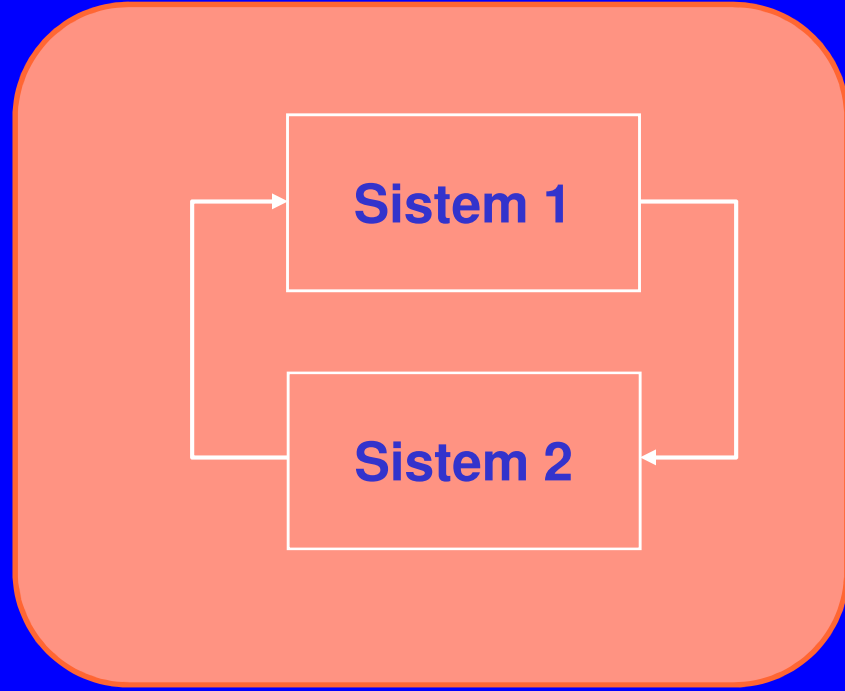
Bazı proses kontrol terimleri

Geri Besleme Nedir?

Kontrol edicide performansı artırmak için sistem, makina, cihaz veya prosesin çıktısının bir parçasının girişe dönüşüdür.

Geri Besleme = İki veya daha fazla sistemin birbirine bağlantılı olmasıdır.

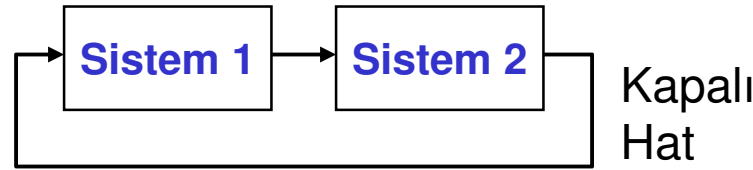
- Sistem 1 sistem 2'yi etkiler.
- Sistem 2 sistem 1'i etkiler.

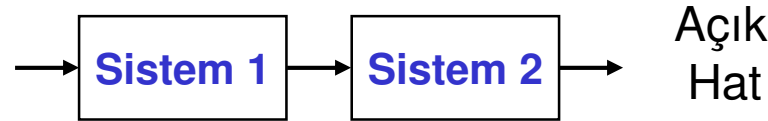
Sadece akımlar için değil elektronik sinyaller içinde geçerlidir.

Bazı proses kontrol terimleri

Açık ve Kapalı Hat Kavramı

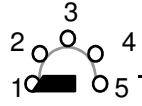
Prosesde geriye dönük bilgi dönüşü olur. Sistemde input, output`a bağlıdır.

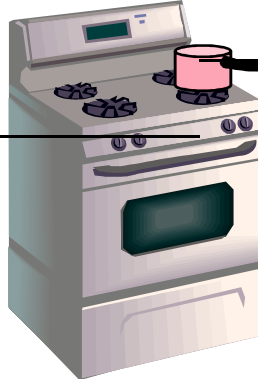
**Prosesde geriye dönük herhangi bir bilgi dönüşü olmaz.
(Tecrübe ve kalibrasyon etkilidir)
Sistemde input, output`a bağlı değildir.**

Açık Hat ve Kapalı Hat

Açık Hat:

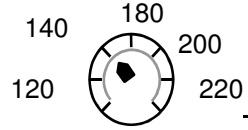
on
/off

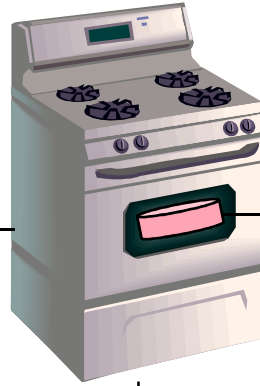
Sıcaklık

Sıcaklık kesin ve doğru bir değerde olamayabilir,
Çevre sıcaklığına ve pişirme miktarına bağlıdır
Ama ısıtma zamanı belirlenebilir.

Kapalı Hat:

Daha
yüksek
/Daha
düşük

Sıcaklık Ölçer

Sıcaklığın kapalı hat kontrolü çıkış
değişkeninin (sıcaklık) ölçümünü
gerektirir.

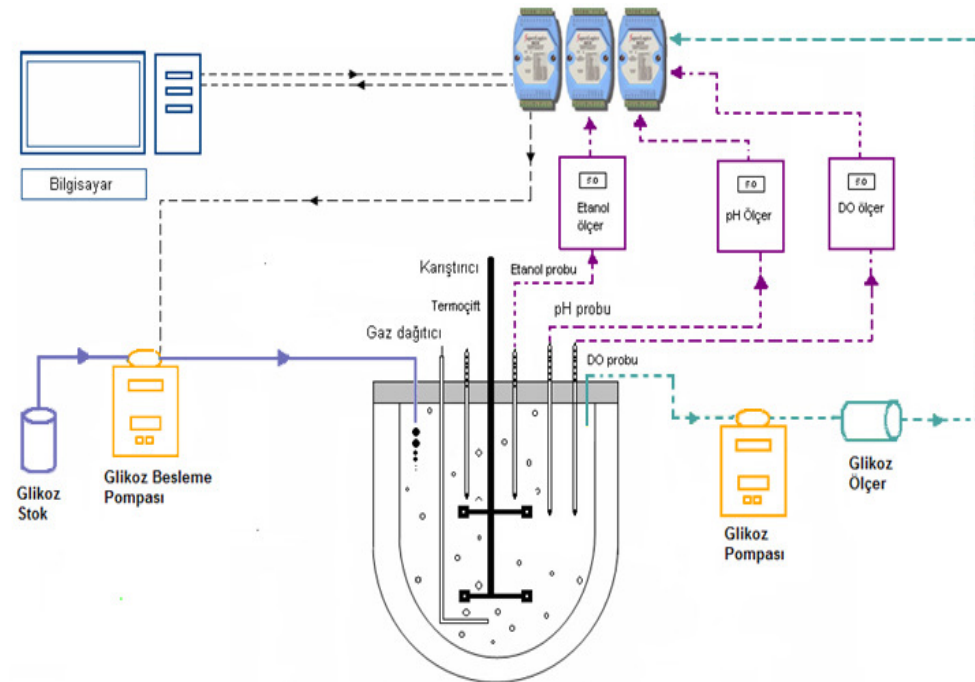
- Bulařık makinesi?
- Çamařır makinesi?
- Fıskiye
- Sorun??

•Düzensizliklere karşı etkili değil!!!
•İyi bir kalibrasyonunuz ve tecrübeniz yok ise sistemi kararsızlığa götürür

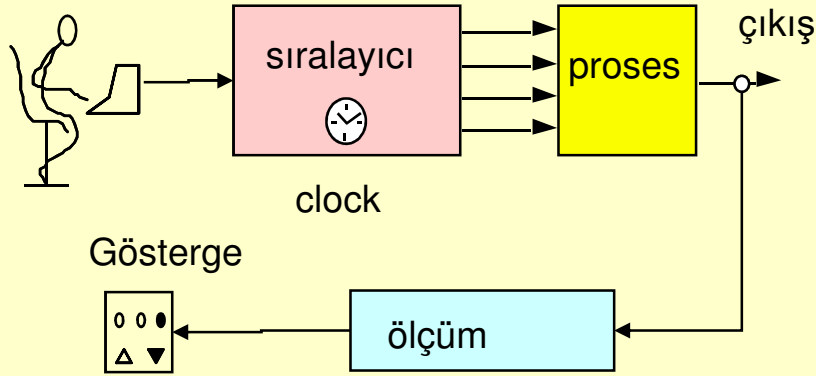
- **Cruise control?**
- **Fermentör?**

Açık Hat ve Kapalı Hat

Açık hat / emir

-Giriş ve çıkış değişkenleri arasındaki kalibrasyona bağlı

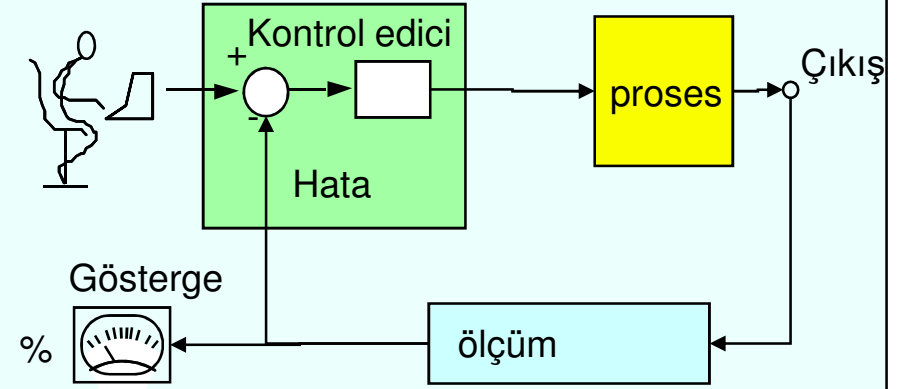

Kapalı hat / Ayarlama,Regulasyon

- Kesinliği artırır.
- Giriş-çıkış oranı sistem özelliklerindeki değişmelere daha az duyarlıdır.
Doğrusallıktan sapmaların etkilerini azaltır.

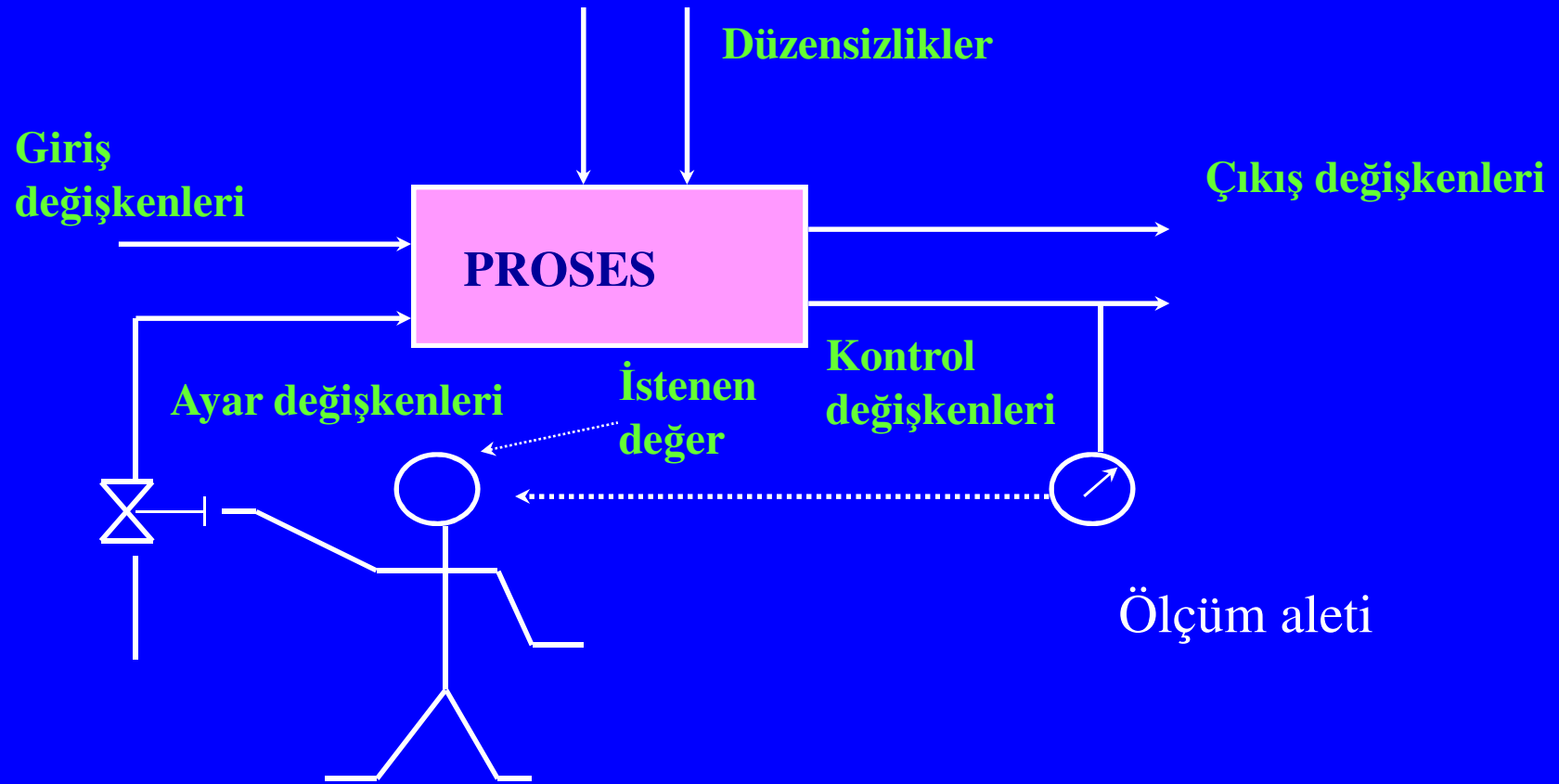
Set noktası
(istenen değer)

Kontrol değişkeni
(analog)

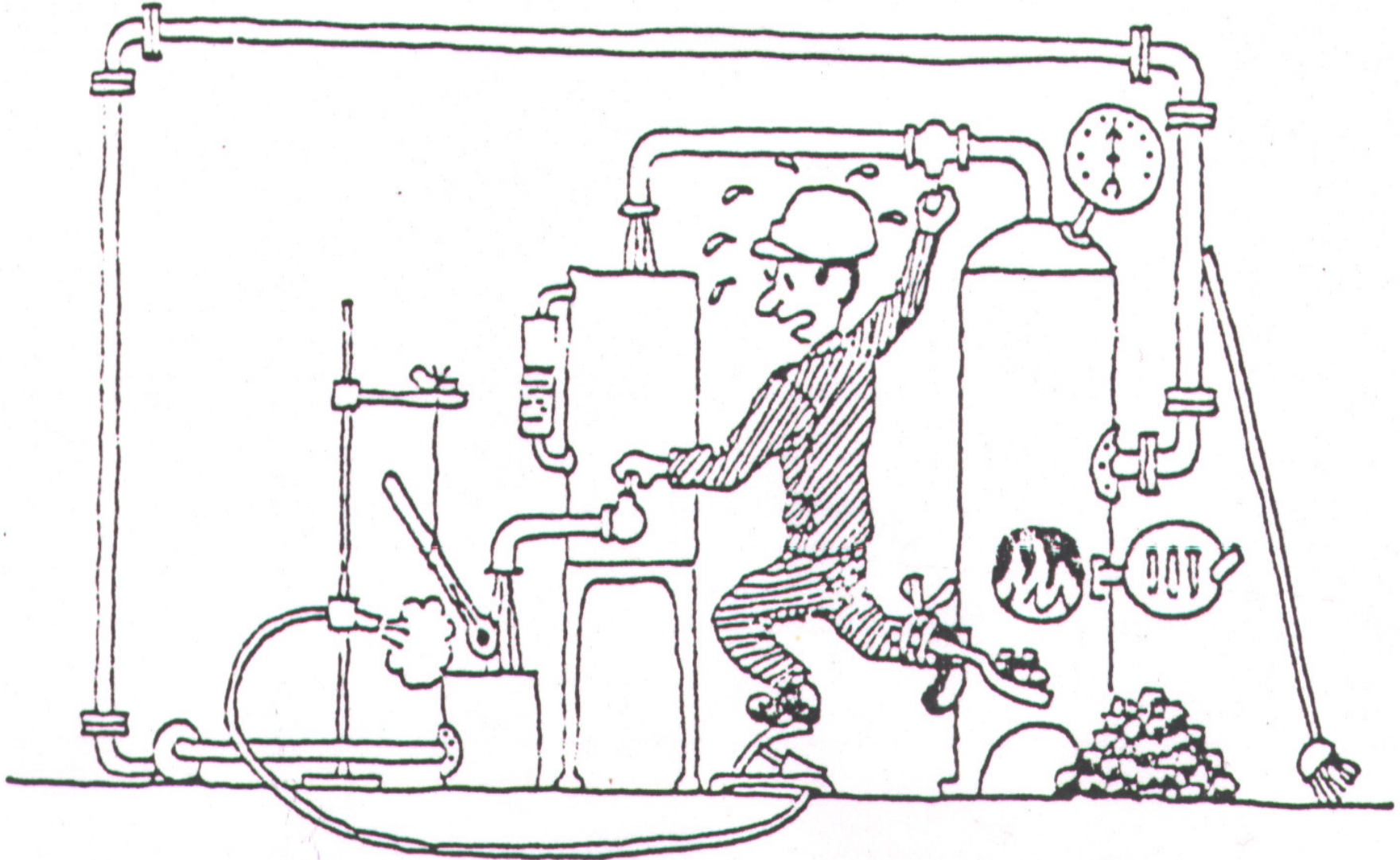
- **Açık hat**
- **Kapalı hat**
  - Manual/elle kontrol
  - Otomatik kontrol

KAPALI HAT/ GERİ BESLEMELİ/ ELLE KONTROL SİSTEMİ

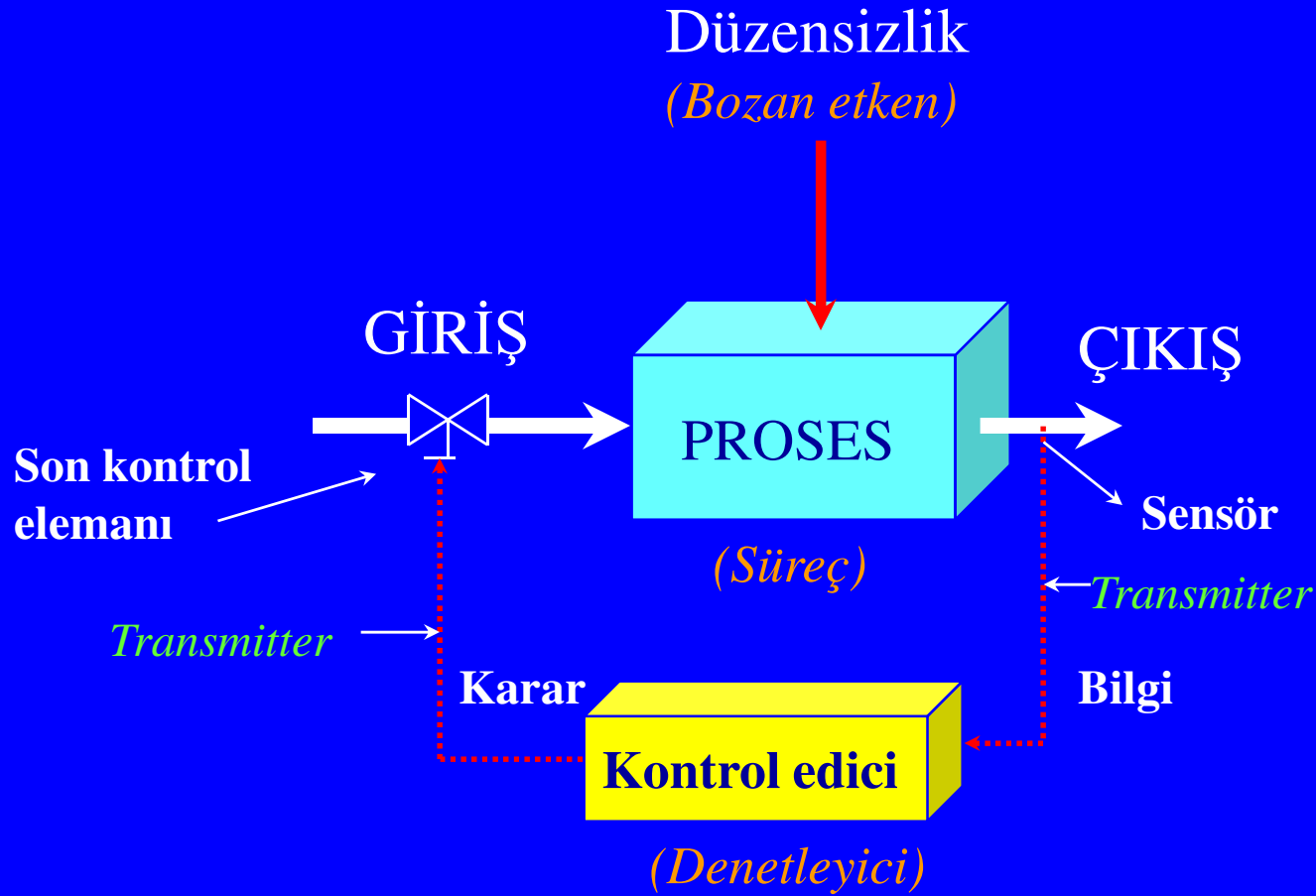

Elle Kontrol (Manual) Sistemi

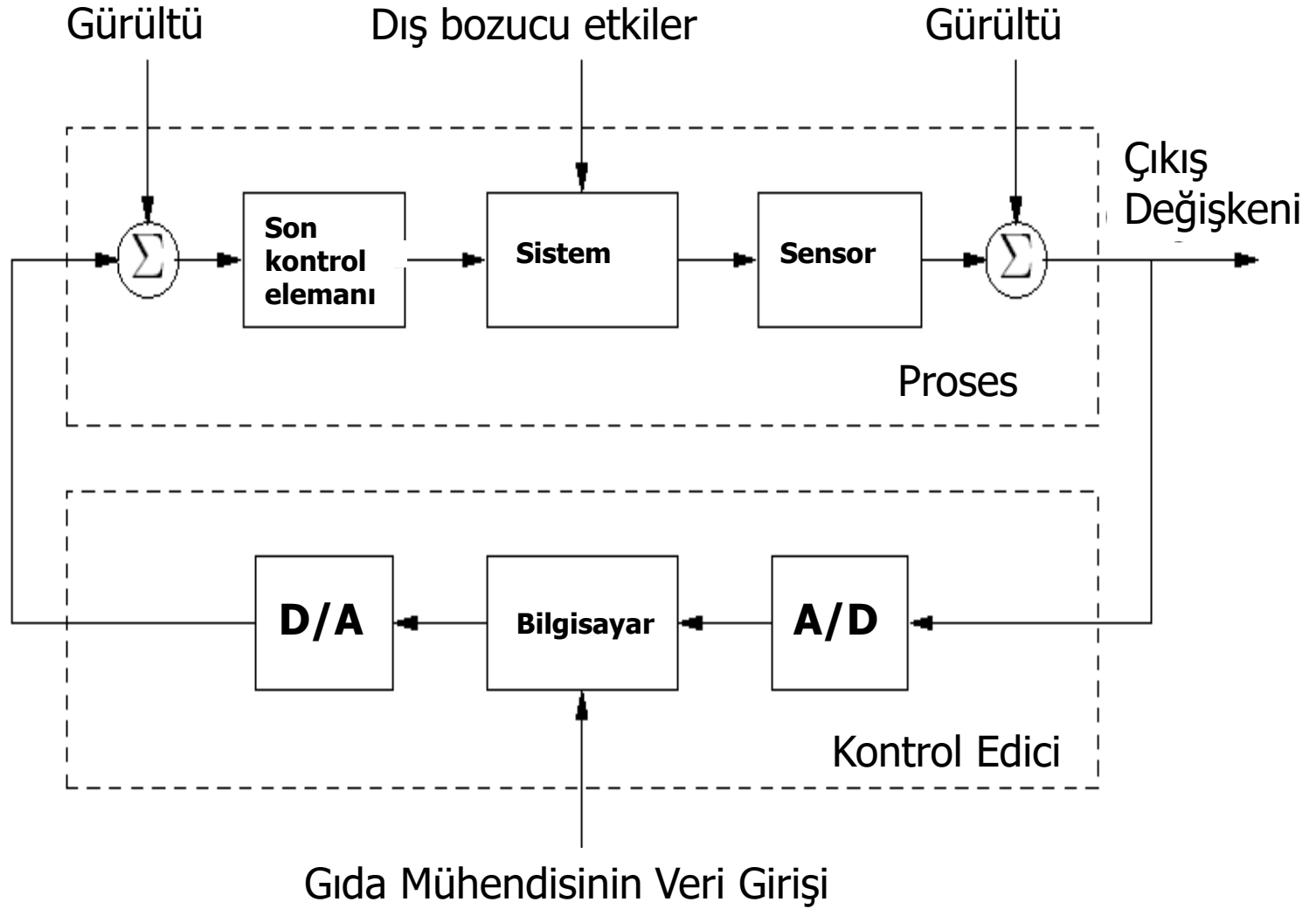
Fabrikadaki eřdeęeri

KAPALI HAT/GERİ BESLEMELİ /OTOMATİK KONTROL SİSTEMİ

Geri beslemeli kontrol sistemi

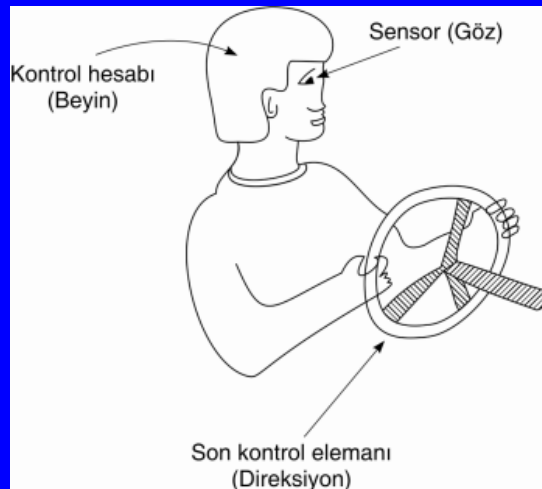

Geri beslemeli kontrol sistemi

Araç düzgün ilerleyiş sistemi blok diyagramı

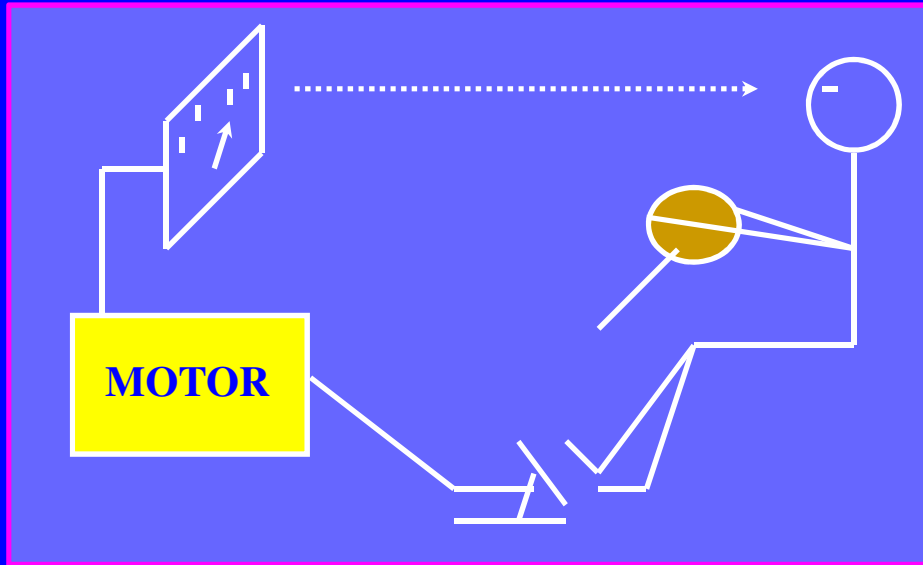
Akış diyagramı

Şematik gösterim

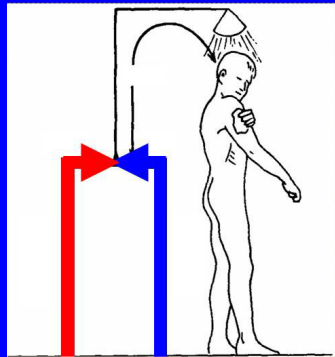
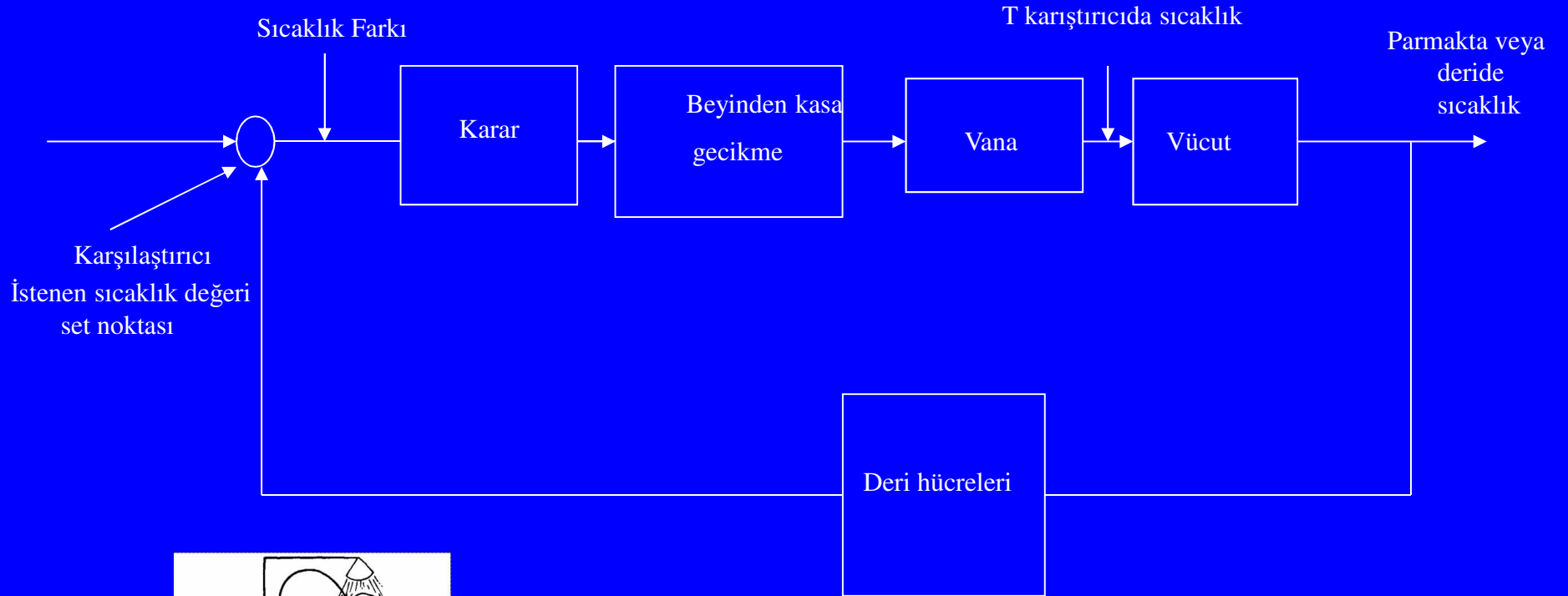
Geri beslemeli kontrol sistemi

Araç hız sistemi blok diyagramı

Geri beslemeli kontrol sistemi

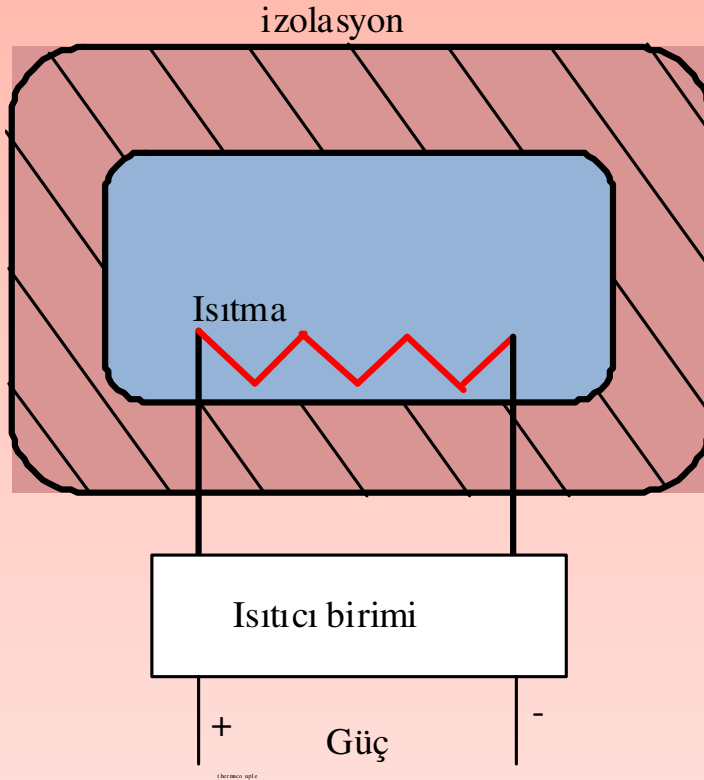
Duş sistemi blok diyagramı

→ DUŞ SİSTEMİ

◆ Elektrikle ısıtılan bir fırın

? **Soru** ; Aşağıdaki fırın prosesinde herhangi bir problem bulabilir misiniz?

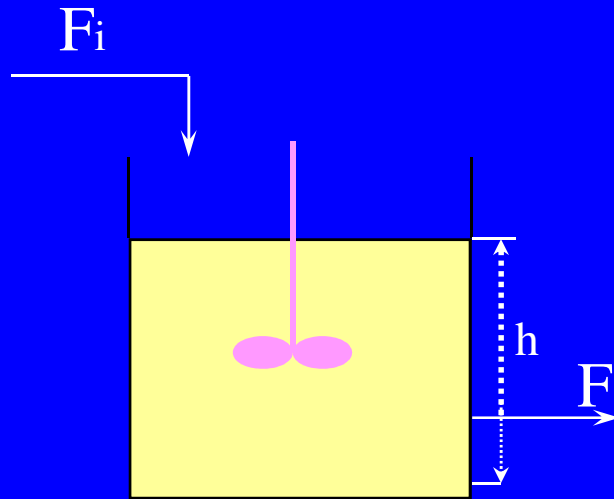

- Isı kaybı yaklaşık sıfır.
- Güç daima pozitif değerde.

→ **Sıcaklığı azaltacak bir yol yok.**

Soru

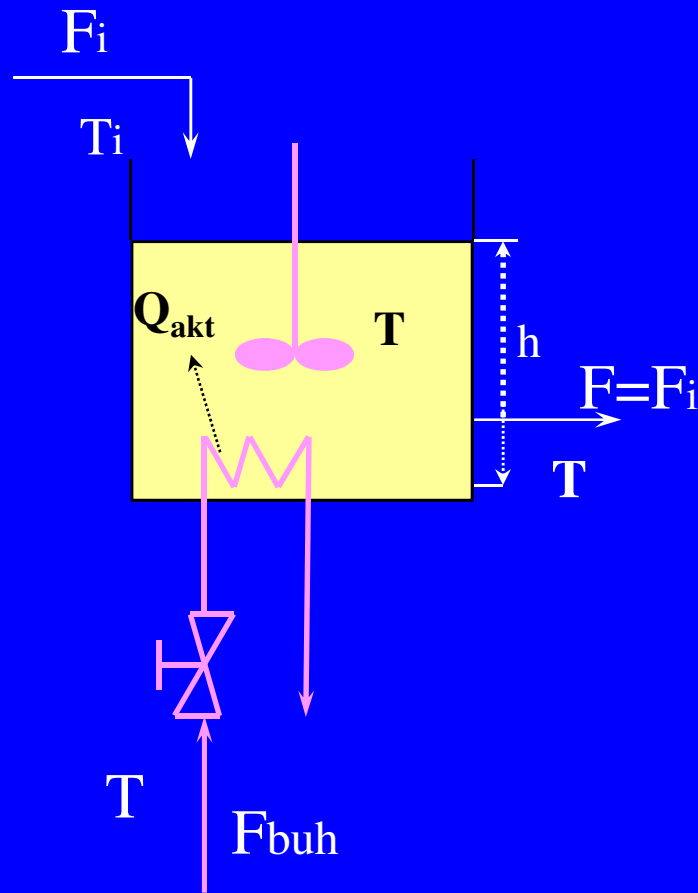
Karıştırmalı Tank Kontrolü:

Tanktaki sıvının seviyesini nasıl kontrol ederiz?

Soru

Karıştırmalı Tank Kontrolü:

Tanktaki sıcaklığı nasıl istenilen set noktasında tutarız?